

Únos do neba

20.07.2004

Viliam Jaroš (45) s manželkou Janou (37), majiteľa útulku zvierat v Dubnici nad Váhom, netušili, akú drámu zažijú, keď im poľovníci z okolia Tunežíc oznámili, že v lese sa túla zdivený kôň. „Pre mňa to bola výzva,“ hovorí ešte dnes so vzrušením v hlase pán Jaroš.

Sekcia: Ľudia a príbehy / Príbehy

Viliam tvrdí, že netuži po športových métach, pretekársky jazdiť už nemôže, ale o to viac sa ponára do hĺbky konskej duše. "Chcel som ho chytiť," hovorí odhodlane.

Pejo je v útulku niekoľko týždňov. Spočiatku sa však zdalo, že následky svojho túľania po tunežických lúkach až do útulku v Udolí už nezvládne.

Nesmierne zbiedený

Namiesto tony vážil zanedbaný kôň asi 450 kilogramov, bol ubolený, doráňaný a vystrašený. "Na prvý raz sme Peja nenašli," hovorí Viliam. "Iba stopy riedkeho trusu. Bolo jasné, že nemal sušinu a jeho črevná flóra je narušená. Napriek tomu, keď sme na druhý deň podvečer koňa uvideli, naskytol sa nám nádherný pohľad. Bol som vo vytržení a zároveň sa ma zmocňovala panika. V prvej chvíli mi hlavou prebleskla myšlienka, že ho nechám na pokoji. Má tu dostatok kvalitnej paše, podľa stôp som poznal, že vie, kde je pitná voda, tak načo ho oberať o slobodu?"

Vzápätí však jeden z poľovníkov vytrhol Viliama z eufórie. Podal mu ďalekohľad a on uvidel čosi strašné. "Kôň bol zanedbaný, vychudnutý, doráňaný. Približoval som sa k nemu veľkými oblúkmi, začali sme komunikovať. Viem s koňmi pracovať. Pri zdivenom koňovi sa človek musí sám správať ako kôň. Nesmie ísť k nemu od čela, nesmie sa mu pozeráť do očí a nesmie ho hladkať na miestach, na ktoré útočí predátor. Postupne som sa približoval. Urobil som päť krokov, on ustúpil o dva. Zblízka som videl, že má na hlave kantár so zubadlom. Bolo na ňom toľko namotanej trávy, že mu to zabraňovalo prežúvať. Hrdzavý drôt na kantári bolestivo pichal koňa do oka. Na hrudi, pleciach a chrbte mal odreniny od nesprávneho postroja. Počkal som päť minút a objal ho okolo krku. Zdrôtovaný kantár som mu okamžite sňal a vymenil za ohlávku."

Pejo hneď začal kosiť všetko okolo seba. Bol šialene hladný. "Snažil som sa mu vysvetliť, že u mňa bude v bezpečí a už nikdy nebude hladovať."

Dramatický návrat

Jeden z policajtov koňa spoznal. Vraj je to zviera istého pána z Tunežíc. Ľudia už viackrát naňho podali sťažnosti, že sa o svoje zvieratá nestará a týra ich hladom. Preto policajti súhlasili, aby si ho Viliam Jaroš odviezol domov.

Tá cesta bola hotová katastrofa. Koníka boleli nohy, v jednej mal do živého zakutý klinec. Nielen Pejo, aj sprievodca Viliam nesmierne trpel. Jeho noha, ktorá od ťažkého úrazu roku 1989 už nie je zvyknutá na záťaž, musela zvládnuť dvadsaťkilometrovú cestu do Dubnice nad Váhom.

"Trvalo nám to skoro päť hodín," vraví Viliam. "Domov sme prišli až za tmy. Posledné kilometre som doslova odstonal. Štyri dni som potom chodil len s barlamami."

Pejo vypil štyridsať litrov vody, zožral kopu sena a ľahol si. Viliam pri ňom prebdel celú noc. Myslel si, že Pejo už nevstane. Zdalo sa, že dodýchava...

Chcel som ublížiť

Viliam Jaroš celou cestou "nenormálne" zúrilo. "Keby som toho chlapa, čo Peja tak utýral, chytil v ten deň, tak by to zle dopadlo."

Na druhý deň si však majiteľ po svojho koňa prišiel. Ibaže pán Jaroš sa rozhodol, že mu koňa nedá. Aj keby mal spáchať trestný čin. Vyšetrovateľ totiž rozhodol, že Peja musia vrátiť pôvodnému majiteľovi. To, že zviera týral, je iba priestupok a v tejto súvislosti ho bude "riešiť" obec. Takže prišiel ako víťaz. Aj keby si však chcel Peja zobrať nasilu, nešlo to. Kôň ležal a nevládal vstať.

"Bol som rozhodnutý spáchať trestný čin krádeže, vydierania alebo ublíženia na zdraví," rozohnene tvrdí pán Jaroš. "Potom mi však chlapík začal opisovať svoj život. Má psychické problémy, trpí depresiami, lieči sa. Je to v podstate majetný človek, ale nepohodol sa s rodinou. Žena ho údajne dopichala nožom, ale on trestné oznámenie stiahol a odišiel z domu. Žije v malom domčeku, kde sa snaží vybudovať podobný útulok, ako mám ja. Ale nedokáže to, pretože nemá na to peniaze. Začal som naňho hľadiť ináč, hnev ma opustil. Presviedčal som ho, aby mi koňa predal. Najskôr nechcel, ale keď zbadal hrču peňazí, zmluvu podpísal."

"Nenormálny" dobráčisko

Ešte dnes, štyri týždne od Pejovho únosu, koník viditeľne kríva. Nohy sa ešte nezahojili. "Ale ináč chodí ako šijací stroj," vraví Jaroš. "Počúva na ústne povely, naučil sa to v hore. Ten kôň je nenormálny dobráčisko. Preto tak dopadol. Keby bol mrchavý, nikdy by si ľudia k nemu nedovolili také krutosti."

Všetky kone, ktoré Jarošovci v útulku majú, zachránili pred istou smrťou. Tu sa druhý raz narodili a teraz žijú v "Jarošovom nebi".

"Už nemusia nič robiť," teší sa Viliam Jaroš, "iba nás sem-tam povoziť. Väčšinu koní som získal zo zbernej stajne v Orešanoch, odtiaľ vozia kone na jatky do Talianska. Videl som tam takého koníka, bieleho, stále som mal pocit, že ma volá k sebe. Keď si majiteľ všimol môj záujem, riadne zdvihol cenu. Bol to prvý kôň, ktorého som zachránil. Dal som zaň dvadsaťštyritisíc korún. Má trochu pohybové problémy, ale rád vozí autistické deti, ktoré k nám do útulku chodia."

Keď prišla k Jarošovcom kobyľka Anuška, mala vážne dýchacie problémy. Dnes je to s ňou už oveľa lepšie. Dalšia, Karavela, pochádza zo stajne Magálovcov. "Potrebovali sústrediť stádo geneticky motešického pôvodu. Aspoň tridsať kobýl. Ja som mal dve, tak som im jednu dal. A oni mi za to dali iného. Nebolo veľmi z čoho vyberať, tak som si vzal túto bielu kobyľku. A ona sa mi odvdáčila, za štyri mesiace mi dala žriebä. A to nevedeli ani Magálovci, že Karavela je žrebná."

Pani Jana Jarošová na narodenie žriebäťa nevie zabudnúť. Prišlo totiž na svet v deň jej narodenín. "Každú noc sme so synom aj trikrát utekali do maštale, pretože sme nevedeli, kedy to bude. Teraz má kobyľka dva roky."

Kone na úteku

Útulok v Údolí je slovenskou raritou. Kone sa tu pasú voľne, bez oplotenia. Majiteľ hovorí, že kone si vyberá podľa charakteru. Takže vie, že mu neutečú. Raz sa však stalo, že zvieratá sa čohosi naľakali a

odcválali do lesa.

"Tri dni a dve noci som ich hľadal. Našiel som ich až pri Omšeni. Ale domov so mnou ísť nechceli. Vrátil som sa a ráno ma noha bolela tak, že som nemohol vstať. Žena sa rozhodla, že ich privedie ona. Vzala so sebou psa a odišla."

Pani Jana prejavila obdivuhodnú statočnosť. V lokalite, kam šla po kone, sa pohybujú aj medvede. Keď kone našla, taktiku už mala premyslenú. "Kobylu som vzala za vôdzku," vraví Jana Jarošová, "a tie dva šli za ňou. Keby som kobylu neudržala, tak mi utečú. Osem kilometrov sme tak prešli. A to som mala v nohách už dvanásť, čo som ich hľadala. Kone boli vyplašené, ľakali sa každého šuchotu. Aj ja som sa bála. Ale prišla som ako víťaz."

Viliam sa na ženu pozerá s pýchou v očiach: "Vycibrila sa pri mne..."

Kým sa rozprávame, Komodar sa ide od lásky zbláznit. Olizuje pánovu tvár, bozkáva ho, pyskami jemne chytá za ucho. "Aj tohto som zachránil. Majiteľ ho chcel zastreliť, pretože mal boľavý chrbát, nohy. Odkúpil som ho za pätnásťtisíc. Teraz je môj miláčik. Rád na ňom jazdím, je veľmi rýchly. A predtým bol nejazditeľný. Najskôr sa musel upokojiť..."

"Tie jazdecké kone majú vygumované hlavy," pridáva sa pani Jana. "Len bežať a bežať. Minule čosi vysielali v mestskom rozhlase, jemu to pripomenulo atmosféru pred pretekmi. Išiel sa zbláznit v tej stajni, až sa spotil. Ľudia si myslia, že kúpiť koňa, to je ako kúpiť bicykel. Že ho stačí len niekde oprieť o plot. To sa nedá. Táto kobylka, Indiana, dva roky prežila v stajni. Ani raz nebola vonku. Keď prišla k nám, takmer nevedela chodiť. Nedokázala sa orientovať v teréne, na tomto kopčeku každý deň spadla. Bolo to hrozné..."

Ešte sa bojí

Viliama Jaroša poznali v okolí ako úspešného podnikateľa. Obchodoval s koňmi v čase, keď sa na Slovensku rušili stajne. Darilo sa mu, dá sa povedať, že zbohatol. Keď sa potom pustil do budovania útulku, ľudia nechápali, prečo to robí.

"Keď som predtým prišiel do roboty, samé oduté huby. Teraz prídem a všetko sa to tu ozýva, teší, mám okolo seba samú lásku. Zvieratá sa nepretvarujú."

Aj Pejo sa spamätáva. Keď sa Viliam Jaroš priblíži k nemu s vidlami, je v strehu. Ale na to zlé už zabúda. Začína veriť, že "Jarošovo nebo" naozaj existuje.

Jarmila ANDREJČÁKOVÁ, FOTO: JOZEF BARAN

Článok nájdete na: <http://lesk.zoznam.sk/cl//102349/Unos-do-neba>